

SPRAWNOŚCI
HARCEREK
SUPLEMENT I

czerwiec 2026

DRUHNO!

Jeżeli czytasz ten wstęp, to zapewne zastanawiasz się, jakie nowe umiejętności możesz dziś zdobyć i jakie wyzwania czekają na Ciebie tym razem. Prawdopodobnie masz już na swoim mundurze co najmniej kilka sprawności – każda z nich opowiada historię o tym, czego się nauczyłaś, co potrafisz i to, czym możesz dzielić się z innymi. Wystarczy jedno spojrzenie na rękaw munduru, by dostrzec pasję, doświadczenia i drogę, którą już przeszłaś.

Przed Tobą czterdzieści zupełnie nowych sprawności. Ten zestaw jest rozszerzeniem dobrze znanej Ci książeczki – znajdziesz tu zarówno ścieżki poświęcone zupełnie nowym tematom, jak i takie, które rozwijają oraz pogłębiają sprawności, które mogłaś już wcześniej poznać. Każda z nich to okazja do odkrywania nowych zainteresowań, zdobywania praktycznych umiejętności i podejmowania kolejnych harcerskich wyzwań.

Mam nadzieję, że książeczka sprawności razem z suplementem będzie towarzyszyć Ci podczas zbiórek, biwaków i obozów, inspirując do działania i zachęcając do próbowania nowych rzeczy. Niech stanie się bazą dla nowych pomysłów i małych sukcesów, z których będziesz mogła być dumna. Liczę na to, że już niedługo na Twoim ramieniu pojawią się kolejne sprawności – być może właśnie z tego suplementu.

Czuwaj!
hm. Katarzyna Kańczugowska
Naczelniczka Harcerek

DRUHNO DRUŻYNOWA!

Podstawowym założeniem systemu sprawności jest zachęcanie do rozwijania i pogłębiania zainteresowań. Sprawności są umiejętnościami, a wymagania to opisy umiejętności (nie przykładowe zadania na sprawność). Mamy nadzieję, że sprawności i wymagania będą atrakcyjne dla Twoich harcerek.

Sprawność pierwszej gwiazdki jest zajawką i ma nie więcej niż 3 wymagania. Zdobytą sprawnością dwugwiazdkową można się pochwalić i ma nie więcej niż 4 wymagania, a sprawność trzygwiazdkowa brzmi profesjonalnie i ma nie więcej niż 5 wymagań. Wszystkie wymagania są realnymi umiejętnościami (wyjątek stanowi tylko poziom ***, gdzie może pojawić się wymaganie wiedzy, jeśli okaże się ono niezbędne w danej dziedzinie).

Dzięki sprawnościom możemy wskazywać kierunek, w którym mają rozwijać się drużyny i poszczególne harcerki, jednak nie wszystko da się zawrzeć w sprawności. Niektóre kompetencje muszą opierać się na innym systemie (np. stopniach), bo są związane z postawą, a nie umiejętnością. Uważamy, że miejscem na promowanie i kształtowanie postaw są zadania indywidualne w stopniach – to tu warto, żebyście rozwijały postawy ekologiczne, dbania o siebie i o swoje najbliższe otoczenie czy nawyki związane z higieną cyfrową.

Oddajemy w Twoje ręce suplement do głównej książeczki sprawności, która została wydana w 2023 roku i jest dostępna w wersji papierowej, stanowiąc podstawę systemu sprawności.

Suplement oferuje dodatkowe sprawności, które śmiało możecie zdobywać z drużyną wtedy, gdy uznasz to za stosowne. Suplement powstał dzięki opiniom drużynowych przekazanym w trakcie ewaluacji w 2025 roku.

Droga Druhno Drużynowa, Twoja opinia jest dla nas niezwykle ważna, dlatego jeśli będziesz miała jakiegokolwiek wnioski i uwagi, prosimy zostaw je tutaj. Zmiany, jak widać, są możliwe. Chciałybyśmy, żeby stworzone przez nas nowe ścieżki były przydatne i używane – mamy nadzieję, że tak będzie (a nawet jeżeli nie – to daj nam znać!).

Powodzenia!

Zespół ds. ewaluacji sprawności harcerek
hm. Anna Kaleta
hm. Monika Błyszcz
phm. Marta Grabowska
phm. Hanna Kasprzak
pwd. Wiktoria Brończak

Link do ankiety: <https://forms.gle/zaMPz78ti7DWdgBG8>

*– Druhu, druuhuuuuuu! Ja już
umiem wszystko na „Łucznika”!*

– Tak? Udowodnij!

autorka nieznany, czerwiec 2026 r.

OBOZOWNICTWO I PRZYRODA

Obozownictwo (Węzły) 12

★ Sobieradek obozowy	★★ Pionierka	★★★ Obozowiczka
	★★ Zdobniczka	★★★ Zdobniczka doskonała
	★★ Powroźniczka	★★★ Powroźniczka doskonała

SPORT, TURYSTYKA I KRAJOZNAWSTWO

Łucznictwo 18

★ Strzała	★★ Cięciwa	★★★ Łuczniczka

Jeździectwo 22

★ Stęp	★★ Kłus	★★★ Galop

Sztuki i sporty walki 26

★ Garda	★★ Wojownicza	★★★ Wojownicza doskonała

Atletyka (alias: Akrobatyka) 30

★ Zwinka	★★ Gimnastyczka	★★★ Akrobatka
	★★ Atletka	★★★ Kalistenistka
		★★★ Siłaczka

SZTUKA I TECHNIKA

Nitka i materiał 36

★ Igiełka	★★ Szpilka	★★★ Krawcowa
	★★ Niteczka	★★★ Projektantka mody
	★★ Przędka	★★★ Hafciarka
		★★★ Tkaczka

Dziewiarstwo i makrama 42

★ Oczko	★★ Dziewiarka	★★★ Dziewiarka doskonała
	★★ Szydełkarka	★★★ Szydełkarka doskonała
	★★ Makramiarka	★★★ Makramiarka doskonała

Garncarstwo 46

★ Glinka	★★ Ceramiczka	★★★ Garncarka

Rzemiosło techniczne 50

★ Majsterkowiczka	★★ Dekoratorka	★★★ Projektantka wnętrz
	★★ Kreślarka	★★★ Architektka
	★★ Techniczka	★★★ Inżynierka
		★★★ Cieśla
		★★★ Mechaniczka
		★★★ Robotyczka

★ Cyberostrożna   ★★ Cyberbezpieczna   ★★★ Cyberstrażniczka

Biesiadowanie i gotowanie (alias: Gotowanie)

58

★ Kuchcik	★★ Kucharka	★★★ Kuchmistrzynie
	★★ Cukierniczka	★★★ Cukiermistrzynie
	★★ Spiżarka	★★★ Przetwórczynie
	★★ Animatorka spotkań	★★★ Organizatorka przyjęć

PRÓBY

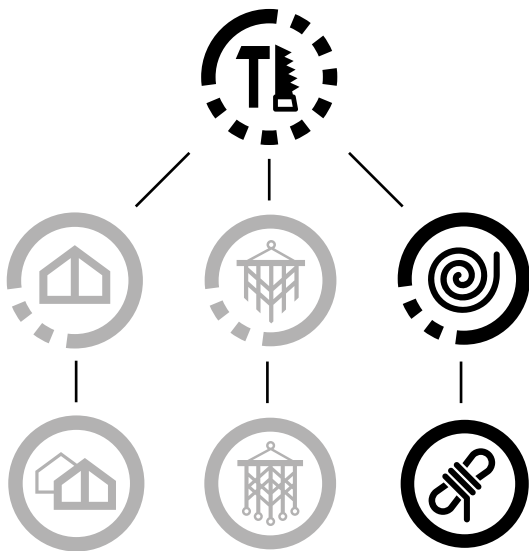
Łowczyni **64** | Wieszcza **65** | Analogowa **66** |
Nieograniczona **67** | Sprytna kuna **67**

OBOZOWNICTWO I PRZYRODA

Obozownictwo (Węzły)

#las #majsterkowanie #twórczość #porządek
#współpraca #survival #plecak #dzikość #harmonia
#technika #obrzęd #ogień #wyobraźnia #technologia
#narzędzia #natura #lina #plecenie

Obozowanie jest prostym życiem, ograniczonym do rzeczywistych potrzeb i jest równocześnie najwyższym stopniem przebywania w przyrodzie. Autentyczne obozowanie nie jest dziś bardzo lubiane, dlatego że mężczyźni uważają, że w tym celu potrzebny jest wyjazd gdzieś bardzo daleko do odległych miejsc i za duże pieniądze, a kobiety uznają je za niewygodne, niehigieniczne, a czasami nawet niebezpieczne. Są to błędne wyobrażenia, a powstały dlatego, że ludzie nie pojmują obozowania jako rodzaju sztuki. Rozsądnie przeprowadzone obozowanie powinno wykazać się jako przyjemne odprężenie ciała i ducha ludzi, wyczerpanych pośpiechem i nerwowością życia.

Ernest Thompson Seton *Zwitek kory brzoźowej*

ROZWIŃ SIĘ

kurs makramy, kurs rzeźbienia w drewnie, kurs stolarski

★ **Sobieradek Obozowy**

- Potrafi sprawnie posługiwać się narzędziami pionierskimi: młotkiem, toporkiem i piłą. Umie zabezpieczyć je po skończonej pracy.
- Umie zaprojektować i wykonać drobny przedmiot pionierki obozowej (np. drogowskaz, wieszak lub ławkę).
- Potrafi wyregulować odciąg i podwinąć poły w namiocie dziesięcioosobowym.

★★ **Powroźniczka**

- Potrafi zastosować wiązania: płaskie, na krzyż oraz chwyt gordingowy z wycofem do zbudowania trwałego elementu pionierki obozowej (np. trójnoga pod miskę, ławki lub półki).
- Umie naciągnąć linkę namiotową lub tropik, stosując węzeł jednostronnie blokujący (np. prusik, łapacz lub węzeł namiotowy).
- Umie zabezpieczyć końce liny przed rozkręceniem oraz potrafi zwinąć linę do przechowywania.

★★★ Powroźniczka doskonała

- Umie wykorzystać w autorskim projekcie konstrukcji pionierskiej kilka różnych wiązań, dbając o stabilność konstrukcji.
- Potrafi przeprowadzić przegląd lin w harcówce (szukanie przetarć, zgrubień) i ocenić, które liny nadają się do bezpiecznej pracy np. na obozie, a które należy wyrzucić.
- Potrafi rozróżnić liny naturalne (np. szał, konopie) od syntetycznych.
- Potrafi ocenić rozciągliwość liny i umie dobrać odpowiedni rodzaj liny do zadania (np. do zbudowania pionierki, do powieszenia hamaka).
- Potrafi wpleść własną linę o długości min. 1,5 m.

**SPORT,
TURYSTYKA
I KRAJOZNAWSTWO**

Łucznicтво

#łuk #celność #skupienie #rytm #oddech #cel

Determinacja przekładała się jednak na zbyt silne napięcie ramienia. W rezultacie podczas strzału następowało szarpnięcie drzewcem w lewo, przez co wypuszczane pociski często przelatywały z dala od celu. Także ten błąd Will dostrzegł i skorygował go, zachęcając młodego łucznika, by podczas kolejnych ćwiczeń pamiętał o konieczności rozluźniania mięśni. Technika strzelecka Stuarta nie budziła zastrzeżeń. Jak na ten poziom, była właściwie bezbłędna. Tyle że, podobnie jak pozostali, młodzieniec potrzebował jeszcze setek, tysięcy godzin praktyki, by jak przystało na zwiadowcę, stać się wyborowym łucznikiem.

– Ćwiczyc, ćwiczyc, ćwiczyc, jeszcze raz ćwiczyc – instruował Will.

– Nie zapominajcie o starym powiedzonku: Zwykły łucznik doskonalili się tak długo, aż zacznie trafiać. Lecz zwiadowca...? – zawiesił głos, czekając, aż dokończą za niego: – ...zwiadowca ćwiczyc, dopóki nie przestanie chybiać! – odezwali się chórem.

Uśmiechnął się z aprobatą.

– No, właśnie. Miejcie to na uwadze – rzucił.

John Flanagan *Zwiadowcy. Królowie Clonmelu*

ROZWIŃ SIĘ

kursy łucznictwa tradycyjnego, kursy trenerskie, zawody klubowe.

★ Strzała

- Zna i stosuje zasady bezpieczeństwa na torze łuczniczym m.in. umiejętnie wyciąga strzałę z tarczy, tak aby ich nie wygiąć oraz nie zranić osób stojących obok.
- Umie przeprowadzić prawidłową rozgrzewkę, ze szczególnym uwzględnieniem parti mięśniowych pracujących przy strzelaniu (plecy, barki, ramiona).
- Potrafi oddać pełną serię strzałów do tarczy z odległości min. 5 m, korzystając z łuku dopasowanego do swoich możliwości.

★★ Cięciwa

- Umie zachować prawidłową pozycję ciała i punkt kotwiczenia.
- Potrafi założyć cięciwę na łuk, tak żeby go nie uszkodzić.
- Umie strzelić 10 serii po 3 strzały, uzyskując co najmniej 230 punktów z odległości 15 m (tarcza o średnicy 122 cm).
- Umie samodzielnie prowadzić kartę wyników i podliczać punkty zgodnie z zasadami zawodów łuczniczych.

★★★ Łuczniczka

- Umie samodzielnie złożyć, rozłożyć i wyregulować łuk, z którego korzysta oraz dobrać odpowiednie do niego strzały.
- Potrafi nazwać części łuku i strzały.
- Umie strzelić 10 serii po 3 strzały, uzyskując co najmniej 250 punktów z odległości 20 m (tarcza o średnicy 122 cm).
- Umie przeprowadzić drobne prace przy łuku, np. nawoskowanie cięciwy, przyklejenie lotek do strzał.

Jeździectwo

#pęd #koń #galop #stajnia #siodło

Lipkowie, mając konie lepsze, i tak zbliżali się do nich coraz więcej. Basia zaś siedziała na dzianecie nieporównanie ściglejszym od zwykłych, kudłatych bachmacików ordyńskich, bardzo wytrwałych w biegu, ale nie tak rączych jak konie wysokiej krwi. Na koniec, nie tylko nie straciła przytomności, ale zuchowata natura ozwała się w niej z całą siłą i krew rycerska zagrała na nowo w jej żyłach.

Dzianet jej wyciągnął się jak sarna, wiatr świszczał jej w uszach i zamiast strachu ogarnęło ją pewne uczucie upojenia.

„Rok cały mogą mnie gonić i nie zgonią” – pomyślała sobie. – „Popędzę jeszcze, a potem zawrócę i albo ich puszczę przed siebie, albo – gdyby mnie ścigać nie przestali – pod szablę ich doprowadzę”.

Henryk Sienkiewicz *Pan Wołodyjowski*

ROZWIŃ SIĘ

kursy podstawowe, kursy specjalistyczne, kursy trenerskie, obozy konne, kursy/warsztaty z hipoterapii, licencje, odznaki jeździeckie, udział w zawodach

★ Stęp

- Potrafi bezpiecznie podejść do konia, nawiązać z nim kontakt, założyć mu kantar i poprowadzić go na uwiązanie.
- Umie utrzymać prawidłową postawę w siodle podczas stępu; potrafi ruszyć i zatrzymać konia.
- Umie zawiązać bezpieczny węzeł stajenny.

★★ Kłus

- Umie samodzielnie wyczyścić konia (w tym jego kopyta) oraz przygotować go do jazdy poprzez poprawne osiodłanie i założenie ogłowia.
- Potrafi swobodnie poruszać się kłusem, utrzymując równowagę, kontrolując kierunek jazdy i wykonując podstawowe figury na ujeżdżalni.
- Umie odczytać mowę ciała konia (ułożenie uszu, ogona) i potrafi go bezpiecznie nakarmić, rozróżniając podstawowe rodzaje pasz.

★★★ Galop

- Potrafi galopować, zachowując bezpieczny i stabilny dosiad.
- Podczas jazdy potrafi kontrolować tempo konia i wykonywać precyzyjne figury na ujeżdżalni.
- Potrafi bezpiecznie prowadzić konia w trudnym terenie, pokonując naturalne przeszkody.
- Umie ocenić stan zdrowia konia (rozpoznać kulawiznę lub objawy złego samopoczucia) oraz wie, jak przygotować zwierzę do transportu (np. jak założyć ochraniacze).
- Samodzielnie dba o sprzęt jeździecki, potrafi go wyczyścić, zakonserwować oraz sprawdzić jego stan pod kątem bezpieczeństwa.

Sztuki i sporty walki

#zapasy #współzawodnictwo #aikido #jiu-jitsu #boks #karate
#taekwondo #judo #sumo #uczciwość #sparring #atak #obrona
#kontra

– Co on powiedział? – dopytywała Pippi. – I dlaczego on mówi po arabsku? – Powiedział, że ten, kto potrafi sprać tego człowieka, dostanie sto koron – wyjaśnił Tommy. – Uważam tylko, że szkoda byłoby go sprać, bo ja to potrafię! – stwierdziła Pippi. – Wygląda na pocziwego chłopca. – Ale i tak byś tego nie potrafiła! – zaprzeczyła Annika. – To przecież najsilniejszy mężczyzna na świecie! – Mężczyzna, być może – odpowiedziała Pippi. – Ale ja jestem najsilniejszą dziewczynką na świecie, weź to pod uwagę!

Tymczasem Silny Adolf podnosił wielkie kule żelazne i zginał grube żelazne sztaby na pół, aby pokazać, jaki jest silny.

– No, moi państwo – krzyczał dyrektor cyrku – czy naprawdę nie ma nikt, kto chce zarobić sto koron, czy naprawdę będę zmuszony zatrzymać je sobie?! – wykrzykiwał, wymachując banknotem stukoronowym.

– Nie, naprawdę wydaje mi się, że nie będziesz do tego zmuszony! – zawołała Pippi, przełaząc przez barierę na arenę.

Dyrektor cyrku na jej widok wpadł w istny szał. – Idź sobie! Nie chcę ciebie widzieć! – ryczał. – Dlaczego wciąż jesteś taki nieuprzejmy? – odpowiedziała Pippi urażona. – Chcę się tylko pomocować z Silnym Adolfem.

Astrid Lindgren Pippi Pończoszanka

ROZWIŃ SIĘ

kurs samoobrony, nauka obsługi narzędzi do samoobrony, szkolenie z asertywności i stawiania granic lub deeskalacji konfliktu.

★ **Garda**

- Zna i stosuje podstawowe zasady bezpieczeństwa w sportach i sztukach walki.
- Umie przyjąć prawidłową pozycję walki i poruszać się w niej.
- Potrafi wykonać wybraną technikę walki zgodnie ze standardami obowiązującymi w wybranej dyscyplinie (np. wyprowadzić prosty cios ręką).

★★ **Wojownicza**

- Potrafi samodzielnie wykonać ćwiczenia na rozgrzewkę przed treningiem.
- Potrafi wykorzystać różne techniki walki w swojej dyscyplinie (np. pozycje w karate, ciosy, bloki oraz trzymanie gardy w boksie, chwytty i obalenia w judo i zapasach).
- Umie kontrolować dystans i siłę w ćwiczeniach.

★★ **Wojownicza doskonała**

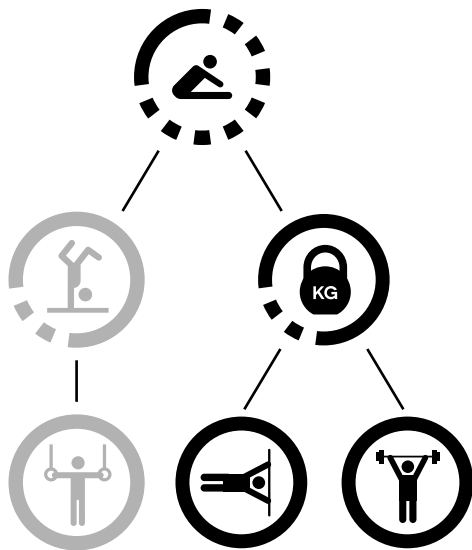
- Zna i stosuje reguły i zwyczaje wybranego sportu walki.
- Potrafi wykonać kombinacje technik charakterystycznych dla swojej dyscypliny (np. atak-obrona-kontra).
- Potrafi dostosować taktykę do przeciwniczki o innym wzroście lub zasięgu.
- Potrafi się przygotować do zawodów sportowych, sparingu lub pokazu sportowego w ramach wybranej sztuki lub sportu walki.
- Posiada sprawność ****Sanitariuszki** ze ścieżki „Samarytanka”.

Atletyka (alias: Akrobatyka)

#ruch #zwinność #technika #wytrzymałość #harmonia #siła
#trening #siłownia #pilates #kalistenika

W ostatnim udzielonym prasie wywiadzie powiedziała: „Myślę, że niezupełnie słusznie przywiązuje się dzisiaj tak dużo wagi do wyników sportowych. Zapewne są to te widoczne dla oczu granice, które pozwalają ogarnąć całość wysiłku sportowego, ale podobnie jak granica przeciągnięta na ziemi jest sama przez się tylko linią, niemającą treści, a ważną tylko przez to, co w sobie zamyka – tak samo i rekordy nie miałyby treści, gdyby nie zamykały w sobie tego, co jest od nich ważniejsze – przeżycia sportowego”.

Sportowe credo? Entuzjazm. – Sportu bez entuzjazmu nie rozumiem. Sport uprawia się con amore – twierdziła. – Z potrzeby, na chłodno można uprawiać gimnastykę zdrowotną. W sporcie konieczny jest zapał. Sport wymaga poświęceń i samozaparcia. Kształtuje charakter. Jest piękny.

Trenowała dużo. Jak sama mówiła – ostro. Ale to nie była praca, a przyjemność, jedna z najmielszych rozrywek. Chętnie wyjeżdżała na treningi poza Warszawę. Wsiadała w samochód i jechała do Bełchowa pod Łowicz, gdzie stryj Dominik prowadził młyn. Albo do Przedborza, gdzie nad Pilicą miał dom Karol Konopacki. [...]

I wciąż poprawiała własne rekordy. Jakby dążyła do pokonania samej siebie. Jakby chciała udowodnić, że otwarcie stadionów dla kobiet nie było błędem.

Agnieszka Metelska Złota. *Legenda Haliny Konopackiej*

ROZWIŃ SIĘ

trening personalny, kurs instruktora fitness

★ Zwinka

- Umie sprawnie wykonać poprawny przewrót w przód i w tył oraz 15 pompek (np. na kolanach), 25 przysiadów i 20 brzuszków.
- Potrafi zawisnąć na drążku przez 20 sek. na rękach oraz 10 sek., trzymając się wyłącznie nogami.

★★ Atletka

- Potrafi wykonać kilka ćwiczeń na jedną, wybraną partię mięśniową (plecy, brzuch, nogi, ręce).
- Umie bezpiecznie podnieść i odłożyć cięższy przedmiot z zachowaniem prawidłowej postawy ciała (np. prostych pleców).
- Umie zastosować zasady prawidłowego oddychania podczas wysiłku.
- Potrafi przygotować domowy sprzęt treningowy z dostępnych materiałów. Dobierze ciężar do swoich możliwości i partii ciała.

★★★ Kalistenistka

- Potrafi zaplanować i wykonać cykl min. 4 treningów w tygodniu wykorzystując do ćwiczeń masę swojego ciała. Bierze pod uwagę swoje możliwości i ustala realny cel. Planując treningi, potrafi uwzględnić przerwy na odpoczynek.
- Potrafi podciągnąć się na drążku.
- Potrafi wykonać kilka ćwiczeń na główne partie mięśniowe (plecy, brzuch, nogi, ręce).
- Dobrze zna podstawowe ćwiczenia wzmacniające i umie udzielić wskazówek osobom rozpoczynającym treningi.

★★★ Siłaczka

- Potrafi zaplanować i wykonać cykl min. 4 treningów w tygodniu z użyciem obciążeń. Bierze pod uwagę swoje możliwości i ustala realny cel. Planując treningi, potrafi uwzględnić przerwy na odpoczynek.
- Umie zastosować zasady asekuracji przy ćwiczeniach z obciążeniem w parze.
- Potrafi wykonać kilka złożonych ćwiczeń np. wykrok z obciążeniem, martwy ciąg.
- Potrafi określić, które mięśnie pracują podczas danego ćwiczenia.

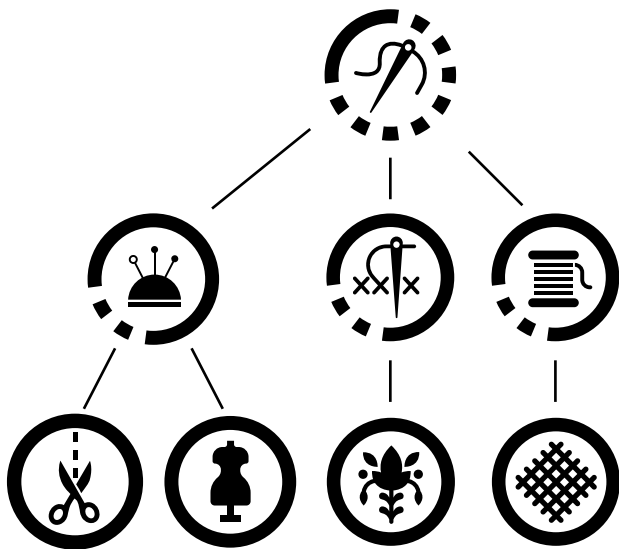
Ti

—

**SZTUKA
I TECHNIKA**

Nitka i materiał

#rękodzieło #szycie #tkanie #haftowanie #krawiectwo

Gizela opowiedziała, że przez całą wojnę zarabiała szyciem i przerabianiem swetrów. Nadal to robi. Klientki przynoszą jej stare sfilcowane i podarte swetry, a ona je pruje, farbuje i robi z nich zupełnie nowe rzeczy. Nicuje też stare palta, a z koców i starych narzut na tapczan szyje modne kurtki, żakiety i płaszcze. Umie nawet zrobić zgrabne pantofle na koturnach! Miła zaraz z dumą pokazała jedną parę i mama Moniki nie mogła się nadziwić: spody butów były z drewna, a wierzchy – z tkaniny albo skórzanych pasków przybitych gwoździkami.

Małgorzata Musierowicz Kalamburka

ROZWIŃ SIĘ

kurs krawiecki, nauka systemów CAD – projektowanie 3D i 2D

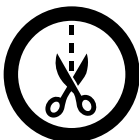
★ Igielka

- Umie wykonać drobne prace krawieckie, np.: przyszyć guziki czy wciągnąć gumę.
- Potrafi naprawić drobne uszkodzenia: zszyć, zacerować i naszyć łatę.

★★ Szpilka

- Potrafi rozróżnić kilka rodzajów tkanin i dzianin oraz umie dobrać do nich nici.
- Umie wszyć suwak oraz estetycznie obrobić dziurki.
- Potrafi zaprojektować i uszyć mały element (np. piórnik, kosmetyczkę).

★★★ Krawcowa

- Umie zaprojektować i wykonać element garderoby. Potrafi przy tym skorzystać z wykrojników i odpowiednio dobrać technikę łączenia.
- Potrafi sprawnie posłużyć się igłą i nicią.
- Umie obsługiwać maszynę do szycia (np. wykonać szwy różnymi ściegami).
- Potrafi skorzystać z umiejętności krawieckich w warunkach polowych (np. naprawić plecak, wszyć troczki w namiot albo zszyć żagiel).
- Potrafi przy wykorzystaniu umiejętności krawieckich samodzielnie wykonać użytkowy element aranżacji wnętrza (np. zasłonę lub poduszkę).

★★★ Projektantka mody

- Potrafi naszkicować różne rodzaje sylwetek: dziecięca, kobieca, męska.
- Potrafi zaprojektować proste ubranie.
- Potrafi stworzyć własny wykrój ubrania.
- Umie dobrać odpowiednie materiały do projektu.
- Wie, jak dobrać ubranie do sylwetki oraz jego kolory do typu skóry (analiza kolorystyczna).

★★ Niteczka

- Potrafi wykonać 3 ściegi (np. za igłą, okrętkowy, krzyżykowy, łańcuszkowy, dziergany).
- Umie ozdobić haftem 3 różne przedmioty, dobierze odpowiedni materiał, nici i barwy.

★★★ Hafciarka

- Potrafi zastosować haft półpełny, pełny i richelieu.
- Potrafi samodzielnie wykonać projekt haftu.
- Umie ozdobić eleganckim haftem przedmiot dekoracyjny lub odzież (np. komplet serwetek, bluzkę).

★★ Przędka

- Potrafi odróżnić 3 rodzaje włókien i podać ich zastosowanie (np. wełna, len, bawełna).
- Umie uprząść kawałek nici za pomocą prostej techniki przędzenia (np. na palcach, na wrzecionku).

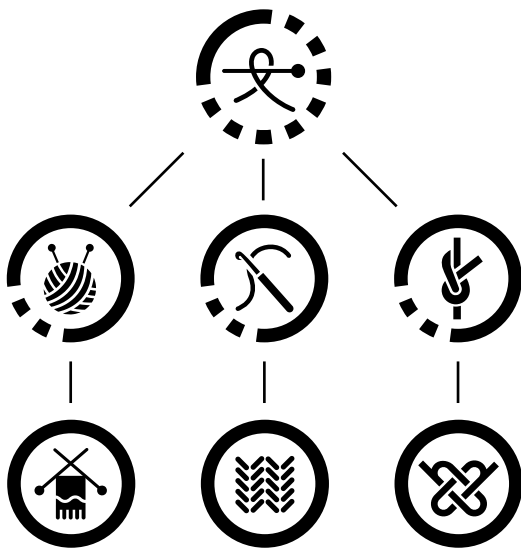
★★★ Tkaczka

- Potrafi samodzielnie zaprojektować i wykonać tkaninę lub wyrób tkany (np. pasek, makatkę, podkładkę czy opaskę).
- Potrafi odróżnić materiał naturalny od sztucznego.
- Potrafi naprawić drobne błędy w tkaninie (np. poprawić przerwany nić).

Dziewiarstwo i makrama

#sznurek #makrama #ściegi #szydełko #druty #manualne
#rękodzielo

– To ma być pismo? – zdziwiła się, gdy ujrzała po raz pierwszy fotografię tajemniczego kipu. – Przecież toto zupełnie przypomina robótkę na drutach albo na szydełku. Niedawno widziałam na wystawie nowoczesnego gobelinu w Sopocie kropka w kropkę podobną makatkę.

– Eee – skrzywił się z niedowierzaniem Dzika Mrówka. – Kropka w kropkę?

– No, może nie kropka w kropkę, ale węzełek w węzełek – roześmiała się Mama-Micia – bo makatka właśnie była taka sznurkowo-węzełkowa. Zresztą idźcie sami zobaczyć. Zawsze mówiłam, że za mało interesujecie się sztukami pięknymi. (...)

– A co, mamo, to moja wina, że ciągle coś innego mnie interesuje? A teraz tylko czekam, co Chłopak z Elbląga odcyfruje. (...)

– Żeby tylko odcyfrował, bo mnie się wydaje to zupełnie niemożliwe. Takie supetki... – Mama z wyraźnym powątpiewaniem pokiwała głową.

– Kiedy Chłopak z Elbląga jest bardzo zdolny i nie takie rzeczy potrafi – zaperzył się Marek. – A Mama niech lepiej nie zapesza.

– Może on i jest bardzo zdolny – zgodziła się Mama – ale takie węzełki-supetki...

Prawdę mówiąc, Dzika Mrówka wcale nie był jednak tak bardzo pewny, czy Chłopak z Elbląga poradzi sobie z pismem, którego przecież nie mogli odczytać nie byle jacy uczeni.

Andrzej Perepeczko *Dzika Mrówka i Jezioro Złotego Lodu*

ROZWIŃ SIĘ

projektowanie własnych wzorów dziewiarskich, kurs farbowania włóczki, kurs technik specjalistycznych (np. intarsja, fair isle, brioche), kurs makramy

★ **Oczko**

- Potrafi za pomocą rąk wpleść podstawowe słupek (technika wyplatania rękami).
- Umie wykonać prosty element dowolną techniką dziewiarską (np. koc, szalik).

★★ **Dziewiarka**

- Potrafi wykonać na drutach podstawowe ściegi, w tym dżersej i ściągacz.
- Umie zrobić na drutach prosty element ubrania (np. szalik, getry lub chustkę).

★★★ **Dziewiarka doskonała**

- Umie dobrać druty do włóczki i do wykonywanej robótki.
- Potrafi wykonać na drutach dużą, podstawową część ubrania (np. sweter lub sukienkę) z wielobarwnym wzorem oraz z łączeniem różnych elementów.
- Potrafi zrobić element garderoby za pomocą specjalistycznych drutów (np. pończochy z wykorzystaniem drutów pończoszniczych).

★★ **Szydełkarka**

- Potrafi wykonać podstawowe ściegi szydełkowe: łańcuszek, półsłupek i słupek.
- Umie zrobić na szydełku prosty element (np. serwetkę, szalik).

★★★ Szydełkarka doskonała

- Umie dobrać różne rodzaje szydełka w zależności od grubości włóczki.
- Umie wykonać duży przedmiot (np. element garderoby, zabawkę lub plecak) wymagający łączenia kilku części na szydełku.
- Umie wykonać łatkę lub aplikację do naszycia na ubranie.

★★ Makramiarka

- Potrafi wykonać podstawowe sploty w makramie, m.in. mocujący, płaski i żebrowy.
- Umie wykonać przedmiot ze sznurka (np. bransoletka, koraliki czy piórko).

★★★ Makramiarka doskonała

- Potrafi wykonać element wystroju pomieszczenia, wykorzystując sztukę wiązania.
- Umie wykonać makramę (np. makatka, torba).
- Umie wykonać praktyczną rzecz (np. hamak, kosz do koszykówki).

Garncarstwo

#glina #ceramika #rękoździęto #rzemiosło

Prometeusz, potomek rodu tytanów, ulepił z gliny i wody postać człowieka. Za wzór posłużyły mu kształty bogów, z niebios też wziął trochę ognia, aby nim ożywić martwą postać.

Nie podobało się jednak Zeusowi, że powstało nowe plemię tak podobne do bogów, i wypatrywał sposobności, aby zaszkodzić ludziom. Pewnego razu bogowie zeszli się, aby omówić z Prometeuszem, jako rzecznikiem i zastępcą nowego plemienia, jakie części zwierząt ofiarnych mają im się dostawać w udziale. Wtedy Prometeusz zabił wołu, pokrajał go i podzielił na dwie części; w jednym miejscu położył mięso i okrył je skórą, w drugim – kości obleczone tłuszczem. Zeus, który w imieniu bogów miał wybierać, wybrał część pokrytą tłuszczem; poznawszy zaś, że to były kości, postanowił ukarać samolubnych ludzi. Natychmiast też wykonał ten zamiar, zabierając im ogień.

Bez ognia o postępie, o szczęściu i wygodzie ludzi nawet myśleć nie było można. Dlatego też Prometeusz zakradł się powtórnie do nieba i przyniósł na ziemię płomień z wozu słonecznego, ukryty we wnętrzu trzciny. Wkrótce też Zeus ujrzął wszędzie na ziemi płonące jak dawniej ogniska. Prometeusz zaś, dbały o dobro ludzi, uczył ich teraz rozlicznych kunsztów, a bardzo mu w tym dopomagała siła dobroczynna ognia. [...]

Albert Zipper *Opowiadania z mitologii Greków i Rzymian („Mit o Prometeuszu”)*

ROZWIŃ SIĘ

warsztaty garncarskie, Szkoła Ceramiki, Muzeum Ceramiki,
Akademia Sztuk Pięknych

★ Glinka

- Potrafi ulepić z gliny samoutwardzalnej przedmiot dekoracyjny (np. figurkę, świecznik, broszkę).
- Umie wykorzystać narzędzia rzeźbiarskie oraz przedmioty z otoczenia (np. liście, koronki, kamienie, sznurki) do nadania glinie ciekawych tekstur i wzorów.

★★ Ceramiczka

- Potrafi wykonać metodą ręczną (np. z wałeczków lub płatów) trwały przedmiot użytkowy: kubek, miskę lub doniczkę.
- Umie przygotować pracę do wypału na biskwit (potrafi ją wysuszyć i oszlifować, dbając o brak pęcherzyków powietrza). Potrafi także poszklawić przedmiot, dbając o czysty spód pracy, by nie przywarła do półki w piecu.
- Potrafi samodzielnie wykończyć swoje prace po wyschnięciu, malując je i lakierując tak, aby były trwałe.

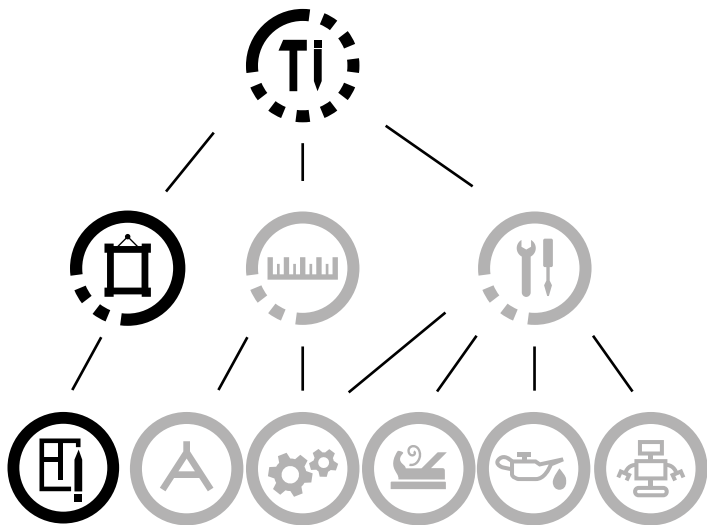

★★★ **Garncarka**

- Potrafi utoczyć na kole garncarskim prosty kształt (np. czarkę lub miseczkę) i umie podtoczyć spód pracy po jej przeschnięciu.
- Potrafi zaprojektować i wykonać spójny komplet ceramiczny (np. zestaw naczyń dla zastępu lub ozdoby do harcówki), dbając o jednolity styl i kolorystykę.
- Umie zastosować 3 różne techniki zdobienia (np. malowanie angobami, użycie kredek podszkliwnych, sgraffito, granuląt szklany, barwienie gliny w masie).
- Potrafi wyjaśnić różnicę między wypałem na biskwit a wypałem na ostro oraz wie, jak bezpiecznie transportować kruchą ceramikę przed wypaleniem.

Rzemiosło techniczne

#majsterkowanie #narzędzia #umysł #technologia #technika #fach
#twórczość #ciekawość #wyobraźnia

Drugiego dnia rano zebrałem się do fabrykowania oleju. Na gładkim kamieniu tłukłem naprzód ziarna kokosowe na miazgę, ogrzewałem potem w rynce przy ogniu, mieszając, aby się nie przypaliły. Nareszcie, umieściwszy w woreczku od zboża i zawiązawszy go sznurkiem, wygniatałem pomiędzy dwoma kamieniami. Tym sposobem otrzymałem przeszło pół kwarty tłuszczu. (...) Tak znowu mogłem przez cztery dni cieszyć się światłem mojej lampy.

Z tym wszystkim siedzenie na ziemi było mi nieznośne, brak stołu i krzesła wciąż odczuć się dawał, a nie wiedziałem, jak mu zaradzić. O nogi mniejsza, te można było zrobić z gałęzi, ale skąd wziąć deski, wszakże jej nożem nie wystrugam.

A gdybyś uplótł sobie płyty na stół i krzesło z prętów, koszykarską robotą? (...) Natychmiast naciąłem gałązek z drzewa nieco do wierzby podobnego, zaczęłem pleść, a po kilku próbach udało się sklecić upragnioną płytę. (...) Teraz należało zrobić stółek przenośny. Namęczyłem się nad nim krwawo, nie umiając sobie poradzić. Nareszcie wybrawszy cztery równe paliki, powiązałem je poprzeczkami u góry i dołu. Tak powstało rusztowanie, na którym położyłem płytę.

Mając stół i krzesło, mogłem zasiąść sobie po europejsku przy lampie do wieczery i w istocie niepodobna wypowiedzieć, z jakim ukontentowaniem to robiłem. Ręczę, że Aleksander Wielki nie z większą uciechą siadał na Dariuszowym tronie.

Daniel Defoe *Przypadki Robinsona Crusoe*

ROZWIŃ SIĘ

kurs stolarski, kurs renowacji mebli, kurs modelowania i drukowania 3D, kurs z obsługi programów specjalistycznych (np. AutoCAD), szkolenie z architektury wnętrz, kurs projektowania wnętrz, kurs projektowania zrównoważonego

★ **Majsterkowiczka**

- Potrafi wykonać element wyposażenia pokoju, mieszkania lub namiotu (np. świecznik, przybornik, pudełko).
- Umie zorganizować miejsce wygodne do majsterkowania, dbając o porządek i bezpieczeństwo.

★★ **Dekoratorka**

- Potrafi zaplanować aranżację swojego pokoju, uwzględniając funkcje poszczególnych stref (sen, nauka, odpoczynek) oraz zaplanować ustawienie mebli w sposób wygodny i bezpieczny, z uwzględnieniem naturalnych i sztucznych źródeł światła.
- Potrafi przearanżować pomieszczenie zgodnie ze swoim planem.

★★★ Projektantka wnętrz

- Potrafi zaplanować aranżację przestrzeni wspólnej, która pełni jednocześnie kilka funkcji (np. harcówka, w której jest też magazyn, salon z aneksem kuchennym). Potrafi uwzględnić funkcje, które dane pomieszczenie lub kompleks pomieszczeń ma pełnić oraz rozplanować ustawienie mebli w sposób wygodny i bezpieczny, z uwzględnieniem naturalnych i sztucznych źródeł światła.
- Potrafi dobrać dodatki do danego pomieszczenia, aby nadać mu określony charakter.
- Zna podstawowe style aranżacji wnętrz i potrafi rozpoznać ich cechy charakterystyczne (np. styl skandynawski, industrialny, klasyczny, boho). Umie dobrać elementy wyposażenia i dekoracje zgodnie z wybranym stylem.
- Zna przykłady współczesnych realizacji projektowania wnętrz oraz potrafi o nich opowiedzieć, wskazując zastosowane rozwiązania funkcjonalne, dobór kolorów, materiałów i oświetlenia.

Cyberbezpieczeństwo

#bezpieczeństwo #odpowiedzialność #cyberbezpieczeństwo
#internet

Net otworzył swój plecak i wyciągnął czarny minikomputer wielkości średniej książki, stary telefon komórkowy i kilka kabli.

– Często sprawdzam maila, prognozę pogody i takie tam.

– Nie boisz się, że ci ukradną? – zapytał Felix.

– To stary grat. Niezintegrowany system. Noszę go właśnie dlatego, żeby nie było szkoda, jak zginie. Wszystko zahastowane, ulega autodestrukcji w przypadku nieautoryzowanego...

Felix uniósł dłonie w obronnym geście i powiedział:

– Wytlumaczysz mi kiedy indziej. Gdzie jest nasza sala? Na liście nie ma numeru.

– Rzeczywiście – przyznał Net. – Nauczycielki po przemówieniu dyra zebrały uczniów i zaprowadziły do sal. Szedłem na końcu, próbując złapać pole... Masz rację, potem ci wytłumaczę. No i, jak uniosłem wzrok znad ekranu, stałem sam na pustym korytarzu.

Rafał Kosik *Felix, Net i Nika* oraz *Gang Niewidzialnych Ludzi*

ROZWIŃ SIĘ

studia z cyberbezpieczeństwa, bezpieczeństwa wewnętrznego

★ Cyberostrożna

- Potrafi stworzyć i bezpiecznie przechować unikalne i silne hasło, które nie zawiera oczywistych skojarzeń (np. imię, nazwa organizacji) i stosuje zasadę „1 hasło = 1 usługa”.
- Umie rozpoznać podejrzaną wiadomość, link lub załącznik, wskazać zagrożenie oraz zgłosić je osobie pełnoletniej (np. rodzicowi).
- Potrafi zabezpieczyć plik hasłem (zaszyfrować go) i przesłać do innej osoby, w taki sposób aby mogła go bezpiecznie odszyfrować.

★★ Cyberbezpieczna

- Potrafi zastosować dodatkowe zabezpieczenie konta, włączając np. powiadomienia o logowaniu lub uwierzytelnianie dwuskładnikowe (2FA).
- Potrafi odnaleźć opcję i poprawnie zgłosić nadużycie lub hejt w serwisie społecznościowym lub grze oraz poinformować o tym swoich opiekunów.
- Potrafi określić, jakich danych i treści nie należy publikować w sieci oraz wie, jakie informacje można bezpiecznie udostępniać w sieci.
- Potrafi skonfigurować menedżera haseł oraz zewnętrznych aplikacji uwierzytelniających i sprawnie z nich korzystać.

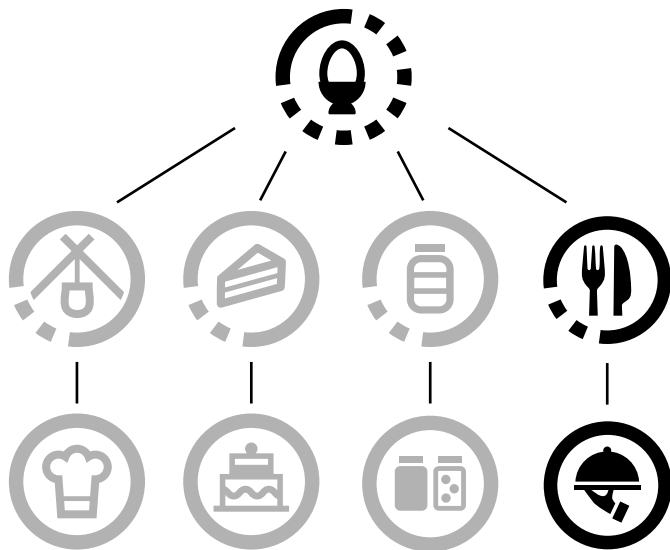

★★★ Cyberstrażniczka

- Potrafi rozpoznać zaawansowane próby phishingu i umie wytłumaczyć innym, jak działają te mechanizmy.
- Umie przeprowadzić analizę potencjalnego incydentu bezpieczeństwa i podjąć kroki naprawcze (np. weryfikacja ostatnich logowań, zarządzanie zaufanymi urządzeniami czy sprawdzenie wycieków danych w przeznaczonych do tego serwisach).
- Potrafi przygotować kopie zapasowe najważniejszych plików na zewnętrznym nośniku danych, który przechowa w innym miejscu niż dane pierwotne.
- Potrafi szyfrować nośniki danych oraz korzystać z kluczy odzyskiwania danych.
- Posiada sprawność ****Czarna Pantera** ze ścieżki „Rozwaga”.

Biesiadowanie i gotowanie (alias: Gotowanie)

#przepis #fach #technika #ludzie #twórczość #woda #ogień #szlak
#harmonia #wyobrażenia #narzędzia #dom #przyjęcie #goście
#sprzątanie #dom #przyjęcie #goście #sprzątanie

Jest w mroźnej pogodzie coś, co wzmaga apetyt. Większość z nas zaczyna w takich okolicznościach marzyć o gęstych, dymiących gulaszach i szarlotkach prosto z pieca oraz o całej masie innych gorących pyszności; a ponieważ jesteśmy dużo większymi szczęściarzami, niż to sobie wyobrażamy, więc zwykle, a przynajmniej dość często, dostajemy to, cośmy sobie wymarzyli. Ale Charlie Bucket nigdy nie dostawał tego, o czym zamarzył, bo jego rodziny nie było na to stać, a kiedy ta sroga zima trwała tak i trwała, Charlie czuł śmiertelny głód.

Roald Dahl *Charlie i fabryka czekolady*

ROZWIŃ SIĘ

kurs kulinarny, kurs baristy, kurs etykiety stołu, sprzedaż wyrobów własnych, technikum gastronomiczne, turystyka kulinarna, szkolenie z organizacji imprez i eventów

★ **Kuchcik**

- Umie przygotować potrawę na ciepło, taką jak jajecznica na boczku, naleśniki lub jajko sadzone z ziemniakami.
- Potrafi nakryć do stołu i podać potrawę w estetycznej formie (w warunkach domowych lub polowych).

★★ **Animatorka spotkań**

- Potrafi zaprojektować i dostarczyć zaproszenia (papierowe lub cyfrowe), dbając o kompletność informacji.
- Umie ułożyć prosty scenariusz spotkania (np. urodziny zastępu, imieniny kogoś z rodziny), planując czas na jedzenie i czas na zabawę.
- Umie samodzielnie przygotować listę zakupów i oszacować ich koszt, aby zmieścić się w ustalonym z rodzicami lub drużynową budżecie.
- Potrafi przygotować i przeprowadzić jedną atrakcję dostosowaną do okazji (np. tematyczny quiz, pokaz zdjęć, koncert).

★★★ Organizatorka przyjęć

- Potrafi w pełni zaplanować i zorganizować przyjęcie okolicznościowe (np. wigilię drużyny, jubileusz w rodzinie), tworząc harmonogram prac „krok po kroku”.
- Umie ułożyć menu uwzględniające preferencje lub ograniczenia dietetyczne gości (np. wegetarianizm, alergie) i pokierować zespołem pomocników przy wydawaniu dań.
- Potrafi technicznie zarządzać przebiegiem wydarzenia (od powitania, przez płynne serwowanie, po pożegnanie), dbając o to, by żaden gość nie czuł się pominięty.
- Umie zastosować zasady savoir-vivre w nieprzewidzianych sytuacjach (np. spóźnienie gościa, stłuczenie naczynia, pomyłka w menu) i potrafi dyskretnie rozwiązać problem.
- Posiada sprawność ****Kucharka** lub ****Cukierniczka** ze ścieżki „Biesiadowanie i Gotowanie”.

PRÓBY

Łowczyni

#spryt #hart

Dowiedź sprytu i umiejętności, robiąc zdjęcie leśnej lub bagiennej bestii. Dowodem będzie tylko takie zdjęcie, które pozwoli na bezsporne rozpoznanie gatunku. Pamiętaj, łowczynią nie zostanie ta, co z przypadku lub w towarzystwie przewodnika zadanie wykona, ani ta, co pospolitego stwora obaczy. Przygotuj się dobrze. Masz 24 godziny, nie więcej!

- Łowczyni 1 – zrób 1 zdjęcie zwierzęciu
- Łowczyni 3 – zrób 3 zdjęcia zwierzęciu
- Łowczyni 5 – zrób 5 zdjęć zwierzęciu

Przydatne sprawności:

*** **Znawczyni Zwierzyny,**

*** **Fotograficzka.**

Wieszczka

#umysł #duch

Słowo – jest czynu testamentem; czego się nie może czynem dopiąć, to się w słowie testuje – przekazuje; takie tylko słowa są potrzebne i takie tylko zmartwychwstają czynem – wszelkie inne są mniej lub więcej uczoną frazeologią albo mechaniczną koniecznością, jeżeli nie rzeczą samej sztuki.

Cyprian K. Norwid, *Promethidion*

Opublikuj swój utwór w prasie lub książce. Uważaj, tylko dzieło drukiem wydane liczyć się będzie!

- Wieszczka 1 – opublikowany utwór znajduje się w prasie szkolnej lub lokalnej gazetce harcerskiej
- Wieszczka 2 – opublikowany utwór znajduje się w prasie o zasięgu regionalnym (np. gazeta miejska)
- Wieszczka 3 – opublikowany utwór znajduje się w prasie o zasięgu krajowym

Przydatne sprawności:
ze ścieżki **Literatura**.

Analogowa

#duch #umysł #wzrok

Encyklopedie, leksykony i kompendia zdobią półki bibliotek, a i w Twoim domu z pewnością jeszcze znajdziesz podręczniki i słowniki.

Odkurz kalkulator, schowaj laptop do szuflady i poznaj, jak wiedzę zdobywały nasze matki i babki. Podejmij wyzwanie nauki, odrabiania zadań domowych czy tworzenia bez internetu. Wytęż wzrok i umysł – działaj samodzielnie, ale analogowo.

- Analogowa 7 – realizuj zadania analogowo przez tydzień
- Analogowa 21 – realizuj zadania analogowo przez 21 dni
- Analogowa 40 – realizuj zadania analogowo przez 40 dni

Przydatne sprawności:

ze ścieżki **Badanie Świata, Dzielność.**

Nieograniczona

#umysł #duch

Rzeczy mogą ułatwiać życie, ale ich nadmiar potrafi je komplikować. Z czasem poświęcamy im więcej uwagi niż zyskujemy pożytku. Łatwo jest gromadzić – trudniej jest zrezygnować. Spróbuj odróżnić potrzebę od zachcianki i zachować prostotę życia.

Nie kupuj nowych ani używanych przedmiotów z wyłączeniem tych niezbędnych do codziennego funkcjonowania.

- Nie(ograniczona) 1 – nie kupuj przez miesiąc
- Nie(ograniczona) 3 – nie kupuj przez 3 miesiące
- Nie(ograniczona) 6 – nie kupuj przez 6 miesięcy

Przydatne sprawności:
ze ścieżki **Nitka i materiał**.

Sprytna kuna

#spryt #umysł

Weź paczkę zapalek, jaką dała Ci drużynowa i w ciągu 12 godzin wróć do obozowiska kierowanym przez Ciebie środkiem transportu. Pieniądzy wydać nie możesz. Prawa nie złamiesz. Spryt i zaradność są Twoją bronią. Pamiętaj: niech efekt będzie powodem uznania, a nie śmieszności tylko!

Przydatne sprawności:
*** z dziedziny „Sztuka i technika”
albo „Nauka i kultura”

AUTORZY I PODZIĘKOWANIA

„Sprawności harcerek – Suplement I, czerwiec 2026” powstał w oparciu o założenia metodyczne i na wzór „Sprawności Harcerek” oraz „Sprawności Harcerzy”.

ZESPÓŁ DS. EWALUACJI SPRAWNOŚCI OHek:

hm. Anna Kaleta

hm. Monika Błyszcz

phm. Marta Grabowska

phm. Hanna Kasprzak

pwd. Wiktoria Brończak

ZESPÓŁ DS. EWALUACJI SPRAWNOŚCI OHy:

hm. Maciej Ołdakowski

phm. Mateusz Józwik

KOREKTA REDAKCYJNA:

hm. Aleksandra Sokół

PROJEKTY GRAFICZNE I SKŁAD:

phm. Małgorzata Chustecka

PODZIĘKOWANIA:

hm. Paulina Bartniczak, hm. Katarzyna Bieroń, hm. Agnieszka Dążek, hm. Karolina Frankowska, hm. Aneta Hoffmann, hm. Olga Jerzełkowska, hm. Katarzyna Kańczugowska, hm. Dorota Kapuścińska, hm. Marcelina Koprowska, hm. Ewa Kroczeł, hm. Paulina Krzyżak, hm. Ewa Praczyk, hm. Bogusława Rakusa Suszczewska, hm. Aleksandra Sokół, hm. Bartłomiej Bajda, hm. Adrian Baranski, hm. Kajetan Kapuściński, hm. Jan Kamiński, hm. Andrzej Jaworski, hm. Marcin Mucha, hm. Michał Topolski, phm. Alicja Massé, phm. Jadwiga Minksztył, phm. Urszula Rozbiewska, pwd. Maria Majka, pwd. Katarzyna Pazera, pwd. Bartosz Błyszcz, pwd. Maciej Matusiak, instruktorki z Wydziału ds. Stopnia Harcerki Rzeczypospolitej.